

OPINIÓ

EDITORIAL

LLUMS EN UN ESCENARI D'OMBRES

En un escenari marcat per la crisi, en què el 2010 ha estat un dels anys més colpids, moltes empreses redoblen els esforços per minimitzar les pèrdues o, si més no, guanyar una xifra propera a l'obtinguda en l'exercici anterior. La darrera setmana d'aquest any –que es recordarà per la recessió, les mesures anticrisi imposades per la UE o per l'alta xifra d'atur– *L'Econòmic* presenta un reportatge en què explica que un grup d'empreses catalanes, de mida i sectors diferents, hauran viscut el seu millor any de la història, una llum enmig de l'ombra generalitzada. Tot i saber que de segur que hi ha altres casos d'èxit a Catalunya, amb l'anàlisi d'aquestes empreses hem volgut explicar el model escollit per assolir el millor any de la seva vida i explicar les causes que han portat cap als bons resultats.

En la major part dels casos s'observa que l'empresa s'ha de sustentar en una base financera sòlida, sobretot les que ja fa anys que tenen activitat econòmica. I més en un moment en què hi ha extremes dificultats per trobar crèdit. Les altres causes es troben en l'aposta decidida per la innovació i la vocació pel treball amb qualitat i excel·lència, i també dur a terme inversions estratègiques en el moment més adequat. Però si hi ha una clau determinant on coincideixen diverses empreses tractades a l'article a l'hora de tenir bons resultats el 2010 és la ferma aposta per la internacionalització. En el cas de la farmacèutica Grifols, el 75% dels ingressos provenen del mercat internacional, un fet similar al de Mango, la cadena de moda catalana que aquest any ha obert cada dia una botiga i només vuit s'han inaugurat a l'Estat espanyol. Desitgem que el 2011 sigui també el millor any de la història per a tot el teixit empresarial!

MÉS AMB MENYS I POC MARGE DE MANIOBRA

El nou govern català s'ha estrenat amb la consigna del president de fer més amb menys per la situació de crisi econòmica, la sortida de la qual és la prioritat. Les conselleries de les àrees econòmiques ho tindran molt difícil per complir l'encàrrec, malgrat que els nomenaments d'Andreu Mascolell en Economia i Coneixement i Francesc Xavier Mena en Empresa i Ocupació han estat molt ben rebuts tant pel sector empresarial com pels dos sindicats majoritaris. Sortir de la crisi vol dir crear ocupació, i aquesta a Catalunya depèn bàsicament de les petites i mitjanes empreses, les quals demanen al govern que ajudi a crear un entorn favorable, que bàsicament passa per desembussar el finançament i més flexibilitat laboral. Sobre el crèdit, res pot fer el govern català –cap govern– per obligar la banca privada a obrir l'aixeta, i la capacitat de dotar amb més recursos les línies públiques de l'Institut Català de Finances és molt limitada, vista la debilitat pressupostària d'una Generalitat que ha hagut de recórrer a l'emissió de deute entre particulars per resoldre els problemes de tresoreria. I amb la segona reclamació, el conseller d'Empresa i Ocupació està totalment d'acord que la reforma laboral ha quedat a mitges, però poc hi podrà fer en un tema, com tants altres, en el qual les competències legislatives continuen sent d'àmbit estatal.

Si fa no fa, el mateix passa amb Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació. El conseller Josep Maria Pelegrí ha estat ben rebut pel sector, recelós per una reforma de la política agrària europea en la qual poc podrà incidir.

L'ECONÒMIC

EDITA: TALLER D'INICIATIVES EDITORIALS, SL. **Director:** Ramon Roca. **Sotsdirectors:** Francesc Muñoz i Joan Poyano. **Redactors:** Jordi Garriga, Andreu Mas, Anna Pinter, Berta Roig. **Disseny i maquetació:** Miguel Fontela. **Correcció lingüística:** Quim Puigvert. **Fotografia:** Andreu Puig. **Direcció comercial:** Cristina Taulats. **Gerència:** Ricard Forcat. **Dipòsit legal:** GI-653-2010 C/ Tàpies, 2. 08001. Barcelona. Telèfon 93 227 66 21 redaccio@leconomic.cat

Invertir en capital humà

ELISABET

MOTELLÓN

Professora d'Economia de la

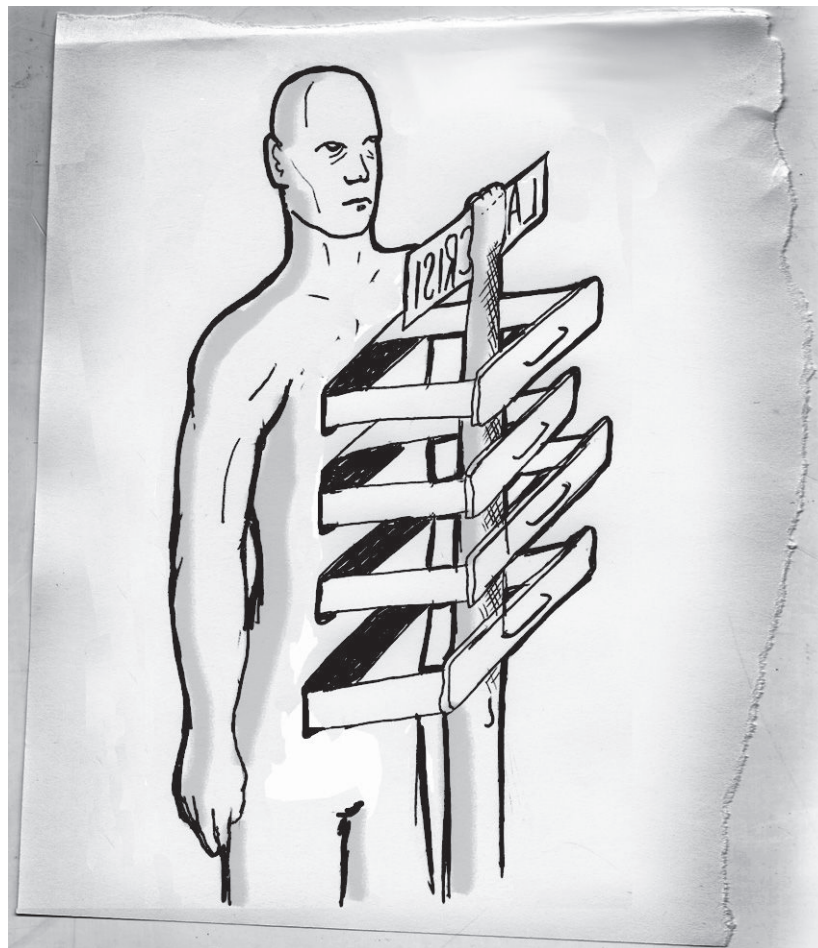
Universitat Oberta de Catalunya.

Integrant del grup AQR-IREA (UB)

Les particularitats de la crisi econòmica espanyola han estat objecte de múltiples estudis dels quals es desprenen recomanacions, en ocasions, contradictòries. No obstant això, sembla que un aspecte aglutina el consens dels analistes: la necessitat d'invertir en infraestructura humana. I és que la transcendència del capital humà, adquirit en gran mesura a través de l'educació, com a motor de creixement i desenvolupament econòmic sostenible, està àmpliament contrastada. Així, la seva acumulació estimula la producció, incideix sobre la localització de l'activitat econòmica, augmenta la competitivitat i actua com a catalitzador per a la generació, i adaptació, de tecnologies i processos d'innovació. A més afavoreix la polivalència dels treballadors, vital per garantir la seva recol·locació en períodes d'atur elevat. És per això que l'educació i el capital humà constitueixen una de les principals fonts de riquesa d'un país, pels beneficis socials que proporcionen.

Però la decisió individual d'invertir en educació no està condicionada per aquests beneficis públics, sinó per la promesa de futurs guanys privats. Bàsicament, per la perspectiva d'obtenir majors salaris. La reticència dels nostres joves a formar-se ens indica que, en aquest punt, alguna cosa no funciona. La taxa d'abandonament escolar a Espanya revela un escenari preocupant: gairebé un terç dels joves de 18 a 24 anys han abandonat els seus estudis abans de superar l'educació secundària obligatòria. I per complicar-ho, si és possible, 750.000 d'ells formen la generació *ni-ni*, perquè no estudien ni tampoc treballen. Són aquests joves, que haurien d'estar formant-se, els que hauran de contribuir a la sortida sostenible, i a llarg termini, dels problemes estructurals de l'economia espanyola i sustentar en el futur el nostre estat del benestar. Però com es pot aconseguir un creixement econòmic sostenible sense treballadors qualificats?

En els darrers anys, com a reflex de l'escàs valor que el nostre precari sistema productiu atorgava al capital humà, la prima a l'educació s'ha reduït. Per tant, com cada vegada era menys rendible invertir en capital humà es tendia menys a acumular-ho. Des del punt de vista econòmic, els nostres joves tenien un comportament racional, ja que l'educació no era prou rendible per apostar-hi. Els

RAÚL LÓPEZ

És per això que l'educació i el capital humà constitueixen una de les principals fonts de riquesa d'un país, pels beneficis socials que proporcionen a la societat

salaris que molts joves no qualificats cobraven, per exemple, en la construcció bastava per entendre per què es buidaven les aules. Fins i tot, de vegades, la irracionalitat semblava retindre-los-hi i no acompanyar-los a les bastides.

Només fent més atractiva la inversió en educació, com faríem amb qualsevol altra inversió, podrem retornar aquests joves al sistema educatiu i evitar la deserció d'uns altres. I en aquest sentit calen mesures innovadores. Mesures que apropiïn el rendiment privat de l'educació al seu rendiment social. Una proposta, implementar un sistema de tributació de l'IRPF que estigui en funció no només del tram d'ingressos, del "quant guanyen", sinó també del nivell educatiu de l'individu, del "què han fet per poder guanyar-ho". Aquest sistema, sense oblidar la progressivitat, gravaria menys als salaris d'aquells treballadors que han realitzat un major es-

forç educatiu i, per tant, que més contribueixen al creixement i desenvolupament econòmic. Aquesta reducció impositiva, que pot estar fitada als primers anys de la vida laboral, per evitar que es perpetui, i per a trams salarials per sota d'un determinat llindar, suposaria un augment de la prima a l'educació i conjuminaria interessos públics i privats en la inversió en capital humà. Com a il·lustració, si l'educació garanteix l'ocupació atès que la probabilitat de perdre-la es redueix a mesura que s'incrementa el nivell d'estudis i, en cas de pèrdua, l'educació afavoreix la col·locació, per què no es pot compensar els treballadors que amb la seva inversió en capital humà permeten que es destini menys recursos socials a assegurances per desocupació, prestacions socials i polítiques actives? I si s'ajuda les empreses que inverteixen en R+D, per què no es pot ajudar els individus que al formar-se afavoreixen la innovació?

Adicionalment, aquesta proposta penalitzaria de forma indirecta les inversions especulatives que manca dels beneficis públics que acompanyen l'educació. Perquè si els joves perceben que especulant, desenvolupant treballs de baixa qualificació o invertint en educació obtindran els mateixos guanys futurs, pocs seran els que assumiran el cost d'educar-se. Però socialment, com lamentablement estem constatant, no ens podem permetre aquesta elecció.